

מִי דַעַת

ההלכה השבועית מבית לימודי דעת / מאת הרב ד. אוסטרוף שליט"א
הלכות אלו היו למראה עיניו של הגר"מ שטרנבוך שליט"א.

הערה: אין ללמוד הלכה למעשה מתוך גליון זה. בכל שאלה יש להיוועץ במורה הוראה.

מיוחדת לשבת, כדי שלא יהיה נראה כעובדין דחול.⁸ וצריך לדעת, שגם בזה אסור לסרק את השערות אלא רק לסדרם מעט.

האם מותר לסרק "פאה" בשבת?

יש להבדיל בזה בין ב' אופנים של סירוק הפאה. אופן האחד, סירוק פאה הרגיל שעושים בכל יום, שנכון להימנע מלעשות זאת בשבת, אבל מותר להחליק את שערות הפאה ע"י מברשת עם שערות רכות, כמו שכתבנו לענין שערות הראש.⁹

ואופן השני, שהוא עיצוב הפאה מחדש וסירוקה ע"י חומרים מיוחדים, שזה אסור מחמת שני איסורים. א' משום איסור תלישת שערות. ב' משום "תיקון מנא" – תיקון כלי, שכיון שהפאה אינה טובה באופן זה ללבישה, א"כ כשמסרקים אותה מתקנים אותה ללבישה.¹⁰

ציפורן שנתלשה קצת האם מותר להסירה לגמרי בשבת?

גזיזת ציפורניים היא בכלל איסור מלאכת גוזז,¹¹ והגוזז ציפורניו בכלי עובר באיסור דאורייתא.¹² ואם תולשן ביד, עובר על איסור גוזז מדרבנן. [ומשום כך, לא כדאי להתרגל לכסוס ציפורניים בפיו או בידו, משום שמתוך הרגל אפשר לבוא לידי איסורים בשבת].

בדין ציפורן שנתלשה במקצת, ישנו חילוק, שאם נתלש רק מעט מהציפורן, אסור מן התורה להסירה כמו אילו לא היה נתלש כלל.

צמותיה של הילדה התפרקו האם מותר לשוב ולקולען בשבת?

על בריאת הקב"ה את חוה מצלעו של אדם הראשון, כתוב בפסוק¹ "ויבן ה' אלוקים את הצלע", ודרשו חז"ל² מלמד שקילעה הקב"ה לחוה והביאה אצל אדם, דהיינו שהקב"ה קלע את שערותיה והביאה לאדם הראשון. ומשום כך אסרו חז"ל לקלוע שיער בשבת³, שהרי זה דומה למלאכת "בונה", וכמו שרואים בפסוק שקראה התורה לקליעת שיער לשון בניה – "ויבן"⁴.

וכמו כן, אסור בשבת להתיר צמות הקלועות, שהרי זה דומה למלאכת "סותר", דהיינו פירוק הדבר.⁵

כיצד מותר לסרק את השערות בשבת?

סירוק השיער בשבת אסור⁶, משום שיש שערות שכבר נתלשו קצת או שערות שלא במקומן שנתלשות ע"י הסירוק, וזה נוח לאדם שיתלשו, ועובר בזה משום מלאכת גוזז.⁷ ועיין גליון הקודם, שהבאנו מחלוקת האם גזיזת השערות למען ייפוי הגוף, שלא לצורך השערות עצמן, אסורה מן התורה או מדרבנן, אך פסק הש"ע הוא שאסורות מן התורה.

אמנם, ישנה אפשרות לסדר מעט את שער הראש ע"י מברשת משערות רכות. ונהגו שתהיה המברשת הזו

¹ בראשית פרק ב' פסוק כ"ב.

² מסכת שבת דף צ"ה ע"א.

³ שו"ע סימן ש"ג סעיף כ"ו.

⁴ מ"ב ס"ק פ"ב.

⁵ שו"ע שם.

⁶ שו"ע סימן ש"ג סעיף כ"ז.

⁷ מ"ב ס"ק פ"ה ופ"ו.

⁸ מ"ב ס"ק פ"ז.

⁹ שמירת שבת כהלכתה ח"א פרק י"ד סעיף מ"ו.

¹⁰ שם הערה קכ"ג. וח"ג על הערה הנ"ל. וספר קצות השולחן סימן

קמ"ג הערה ו'.

¹¹ שו"ע סימן ש"מ סעיף א'.

¹² לפי דעת הריב"ש שהובאה לעיל בגליון הקודם, וכן הוא פסק השו"ע.